

خاندان، اساتید و شاگردان

(مجموع حدود ۸۰ ص)

یک. گزیده متون (حدود ۶۰ ص)

متن ۱. دایرة المعارف تشیع، زیر نظر احمد صدر حاج سید جوادی، کامران فانی و بهاءالدین خرمشاهی، تهران: سعید محبی، ج ۱، چاپ اول، ۱۳۷۵، ص ۱۹۱، مدخل «آل صاحب‌عبقات».

متن ۲. میر حامدحسین، محمدرضا حکیمی، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۶۹، ص ۱۳۱-۱۳۵، «خاندان آگاهی و جهاد».

متن ۳. تاریخ اجتماعی - فکری شیعه اثناعشری در هند، سید اطهرعباس رضوی، ترجمه عبدالحسین بینش، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۹۶، ج ۲، ص ۲۶۲-۲۸۰، «خاندان کنتوری».

متن ۴. علامه حامدحسین نیشابوری، مهدی خواجه پیری، دهلی‌نو: مرکز تحقیقات فارسی رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در هند، ۴۰ ص، «اساتید خاندان صاحب‌عبقات».

دو. کتاب‌شناسی دیگر منابع

الف. کتاب‌ها

- علماء معاصرین، ملا علی واعظ خیابانی تبریزی، تهران: مطبعه اسلامیة، چاپ اول، ۱۳۶۶ق، ص ۳۳، «ترجمه دو نجل زکی صاحب‌عبقات»؛ همان، «ترجمه میر غازی حسین لکهنوی برادر صاحب‌عبقات»
- اختران تابناک یا کشف الکواکب: زندگانی مشاهیر امام زادگان و علما آل ابیطالب، ذبیح الله محلاتی، تهران: کتابفروشی اسلامیة، ۱۳۴۹، ص ۱۵۳، «سید حسن دلدار»؛ ص ۲۳۳-۲۳۵، «سید دلدار بن علی بن محمدمعین»؛ ص ۴۰۵، «سید محمد بن دلدار علی نقوی»؛ ص ۴۸۷-۴۸۸، «میر محمدقلی»؛ ص ۵۱۸-۵۱۹، «سید محمدتقی بن حسین بن دلدارعلی»؛ ص ۵۲۸، «سید ناصرحسین بن میر حامدحسین».
- اختران فقاہت: بررسی زندگی علمی سیاسی گروهی از علمای سده اخیر، ناصر الدین انصاری قمی، قم: دلیل ما، ج ۱، چاپ اول، ۱۳۸۵، ص ۲۳۶-۲۳۷، «سید سراج‌حسین موسوی»؛ ج ۲، چاپ اول، ۱۳۸۵، ص ۸۹-۱۱۱، «سید ناصرحسین موسوی»؛ ج ۳، چاپ اول، ۱۳۹۳، ص ۱۳۶۱-۱۳۸۹، «آیت الله سید محمدقلی موسوی لکهنوی».
- پرسه در دیار معابد: سفرنامه هندوستان، سیدمحمدحسن صالح، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۴، ص ۱۴۲-۱۴۳، «زیارت ناصر الملّه و سعید الملّه»؛ ص ۱۹۴-۱۹۵، «شیخان لکنهو»؛ ص ۱۹۵-۱۹۷، «مرحوم دلدارعلی غفران‌مآب»؛ ص ۱۹۷-۱۹۹، «سلطان العلماء و سید العلماء»؛ ص ۲۰۱-۲۰۲، «مفتی محمدعباس شوشتری».

- احسن الوديعه فى تراجم مشاهير مجتهدى الشيعة او الباقيات الصالحات فى تميم روضات الجنات، محمد مهدي موسى اصفهاني كاظمى، تحقيق موسى كتابشناسى شيعه، قم: موسى كتابشناسى شيعه، چاپ اول، ۱۳۹۴، ص ۹-۱۳، «العالم النحير و الفاضل الشهير السيد دلدار على ابن السيد محمد معين النقوى الهندي رحمه الله»؛ ص ۴۶-۴۹، «السيد محمد ابن السيد دلدار على الملقب بسطان العلماء»؛ ص ۵۰-۵۲، «سيد العلماء السيد حسين ابن السيد دلدار على».
- احسن الفوائد فى شرح العقائد، محمد حسين نجفى، ترجمه سيد منظور حسين بخارى، پاكستان: مكتبة السبطين، [اردو]، ص ۳۷، «سيد دلدار على بن سيد محمد معين النيشاپورى لكهنوى»؛ ص ۳۷-۳۸، «سيد محمد بن السيد دلدار على المعروف بسطان العلماء»؛ ص ۳۸، «سيد حسين ابن سيد دلدار على معروف به سيد العلماء»؛ ص ۳۸، «سيد محمد قلى ابن سيد محمد حسين النيشاپورى لكهنوى»؛ ص ۴۰، «سيد اعجاز حسين ابن سيد محمد قلى خان لكهنوى»؛ ص ۴۱، «مفتى محمد عباس ابن سيد على شوسترى الجزايرى لكهنوى»؛ ص ۴۳، «سيد ناصر حسين ابن سيد حامد حسين».
- تراجم مشاهير علماء الهند، سيد على نقى نقوى، تحقيق مركز احياء التراث التابع لدار المخطوطات العتبة العباسية المقدسة، كربلا: مكتبة ودار مخطوطات العتبة العباسية المقدسة، چاپ اول، ۱۴۳۵ ق، ص ؟؟؟، اساتيد و شاگردان مير حامد حسين.
- تشييد المپائن لكشف الضغائن: رد باب دهم تحفه اثنا عشرية، سيد محمد قلى موسى نيشاپورى كنتورى لكهنوى، تحقيق: برات على سخى داد و مير احمد غزنوى و غلام نبى باميانى، [بى نا]، [بى تا]، مجلد مقدمه، ص ۱۸-۱۹، «نام مولف و نسب او»؛ ص ۱۹-۲۰، «پدر مولف»؛ ص ۲۰، «ولادت مولف»؛ ص ۲۱، «هجرت پدران مولف از نيشابور»؛ ص ۲۱-۲۷، «مولف از دیدگاه بزرگان»؛ ص ۲۷-۲۸، «تالیفات»؛ ص ۲۸-۳۰، «تالیفات»؛ ص ۳۰-۳۲، «اساتيد و شاگردان مولف»؛ ص ۳۳-۴۱، «فرزندان مولف»؛ ص ۴۱، «كتابخانه ناصريه»؛ ص ۴۲-۴۵، «وفات مولف».
- عباقات الانوار در اثبات امامت ائمه اطهار: دلالت حديث ثقلين، سيد حامد حسين موسى نيشابورى هندی، با تعليقات و فهرس، اصفهان: نشر نفائس مخطوطات، چاپ دوم، ۱۳۸۲ ق، ضائم كتاب، ص ۱۲۱۴، «استادان»؛ ص ۱۲۱۶-۱۲۱۸ و ۱۲۳۰، «فرزندان مولف»؛ ص ۱۲۲۸-۱۲۲۹، درباره والد صاحب عباقات، سيد محمد على روضاتى و مهدى فقيه ايمانى.
- سبيكة اللجين فى حياة السيد ناصر حسين، فدا حسين لكهنوى،^۱ ص ؟؟؟
- تاريخ اجتماعى - فكرى شيعه اثنا عشرى در هند، سيد اطهر عباس رضوى، ترجمه عبدالحسين بينش، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامى، چاپ اول، ۱۳۹۶، ج ۲، ص ۶۱۸-۶۲۷، «مولانا كرامت حسين و تحصيل بانوان»؛ همچنين ن.ك: ص ۱۷۵، ۵۶۴-۵۶۷، ۶۷۶
- دايرة المعارف تشيع، زير نظر احمد صدر حاج سيد جوادى، كامران فانى و بهاء الدين خرمشاهى، تهران: سعيد محبى، ج ۲، چاپ سوم، ۱۳۷۵، ص ۲۶۵، مدخل «اعجاز حسين كنتورى»؛ ج ۷، چاپ اول، ۱۳۷۸، ص ۵۶۶-۵۶۷، «دلدار على»، محمد كريمى زنجانى.

- تاریخ اجتماعی - فکری شیعه اثناعشری در هند، سید اطهرعباس رضوی، ترجمه عبدالحسین بینش، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، چاپ اول، ۱۳۹۶، ج ۲، ص ۲۱۱-۲۲۶، «مولانا سید دلدارعلی غفران مآب»؛ ص ۲۲۶-۲۳۵، «پسران غفران مآب»؛ ص ۲۳۵-۲۴۵، «نوادگان غفران مآب»؛ ص ۲۴۵-۲۶۲، «یادگار غفران مآب»
- عباقت الانوار فی اثبات امامه الائمه الاطهار، میر حامد حسین موسوی لکهنوی نیشابوری، تحقیق: غلامرضا مولانا بروجردی، قم، دفتر انتشارات اسلامی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۴۱۶ ق، ج ۱، مقدمه تحقیق، ص ۱۴، «عظمه بیت صاحب العباقت»؛ ص ۱۴-۴۱، «نجوم مضيئه فی سماء الاسلام من هذا البيت الجلیل».
- خلاصه عباقت الانوار: حدیث ثقلین، حامدحسین هندی؛ تلخیص و تعریب از علی میلانی؛ ترجمه حسن افتخارزاده، تهران: موسسه نبا، چاپ اول، ۱۳۷۲، ص ۱۱۶-۱۳۳، «شرح حال شخصیت‌های مشهور خاندان صاحب عباقت».^۲
- فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ممتازالعلماء (لکهنو - هند) با گزارشی از خاندان علمی غفران مآب، نگارش صادق حسینی اشکوری، قم: مجمع ذخائر اسلامی، چاپ اول، ۱۳۸۵، ص ۵-۶، «میراث هند»، ص ۶-۷، «لکهنو و خاندان‌های علمی»؛ ص ۸، «خاندان غفران مآب»؛ ص ۹-۱۴، «حسینیه غفران مآب»؛ ص ۱۵-۲۳، «نگاهی گذرا به خاندان علمی غفران مآب».^۳
- حکومت شیعی سادات نیشابور در شمال هند، اشرف‌علی کربلایی، مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۹۳، ص ۱۷۵-۱۸۷، «نقش علامه سید دلدار علی در گسترش تشیع در اوده»^۴؛ ص ۱۸۷-۱۸۸، «مفتی محمدعباس شوشتری»؛ ص ۱۸۸-۱۹۵، «خانواده کنتوری».^۵
- حوزه‌های علمیه شیعه در گستره جهان، علیرضا سیدکباری، تهیه پژوهشکده باقر العلوم علیه السلام، تهران: امیرکبیر، ۱۳۷۸، ص ۷۰۳، «سید دلدارعلی نقوی».
- فقه و فقها در هند، سید علی محمد نقوی، زیر نظر رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران، دهلی‌نو: الهدی، چاپ اول، ۱۳۹۳ ش / ۲۰۱۵ م، ص ۱۲۲-۱۲۷، «سید دلدار علی غفران مآب و خانواده اجتهاد».
- اطلس شیعه، رسول جعفریان، تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، چاپ پنجم، ۱۳۹۱، ص ۵۹۴، «سید دلدار علی نصیر آبادی».

---

۲. ص ۱۱۶-۱۱۹، «شرح حال سید محمدقلی»؛ ص ۱۱۹-۱۲۵، «شرح حال سید حامدحسین»؛ ص ۱۲۵-۱۲۷، «شرح حال سید اعجازحسین»؛ ص ۱۲۷، «شرح حال سید سراج حسین»؛ ص ۱۲۷-۱۳۰، «شرح حال سید ناصرحسین»؛ ص ۱۳۰-۱۳۱، «شرح حال سید ذاکرحسین»؛ ص ۱۳۱-۱۳۳، «شرح حال سید محمدسعید»؛ ص ۱۳۳، «شرح حال سید محمدنصیر».

۳. ص ۱۵-۱۷، «سید دلدارعلی غفران مآب»؛ ص ۱۷-۱۹، «سید محمد بن دلدارعلی غفران مآب (سلطان العلماء)»؛ ص ۱۹، «سید علی بن دلدارعلی غفران مآب»؛ ص ۲۰، «سید حسن بن دلدارعلی غفران مآب»؛ ص ۲۰-۲۱، «سید حسین بن دلدارعلی غفران مآب (سید العلماء)»؛ ص ۲۱-۲۳، «سید محمدتقی ممتاز العلماء، فرزند سید حسین بن دلدارعلی غفران مآب».

۴. ص ۱۷۹-۱۸۱، «پرورش شاگردان»؛ ص ۱۸۱-۱۸۷، «فرزندان علامه غفران مآب».

۵. ص ۱۹۰-۱۹۱، «صاحب عباقت الانوار»؛ ص ۱۹۱-۱۹۲، «ناصر المله میر ناصرحسین موسوی»؛ ص ۱۹۲-۱۹۳، «مولانا کنتوری».

- اسناد خاندان صاحب عباقت: اسنادی پیرامون خاندان میرحامد حسین(صاحب عباقت الانوار)، به کوشش سیدجعفر حسینی اشکوری، قم: مجمع ذخائر اسلامی: موسسه تاریخ علم و فرهنگ، ۱۳۹۲، ۲۰۴ ص.
- اعیان الشیعہ، محسن امین، تحقیق حسن امین، بیروت: دار التعارف للمطبوعات، ۱۴۰۳ ق. درباره خاندان صاحب عباقت ن.ک: ج ۳، ص ۴۶۷، مدخل «السید اعجاز حسین بن المیر محمد قلی خان بن محمد بن حامد الموسوی نقوی النیسابوری الکنهوی الهندی»؛ ج ۶، ص ۱۳۵، مدخل «السید حسین قلی ابن السید حامد حسین الهندی»؛ ج ۶، ص ۱۵۹، مدخل «السید سراج حسین ابن المفتی السید محمد علی قلی ابن محمد حسین بن حامد حسین بن زین العابدین الموسوی النیسابوری الکنهوی الهندی»؛ ج ۶، ص ۴۲۶، درباره «المفتی السید محمد علی بن محمد حسین بن حامد حسین بن زین العابدین الموسوی النیسابوری الکنهوی»؛ ج ۷، ص ۱۹۲، مدخل «السید سراج حسین بن المفتی السید محمد علی قلی ابن محمد حسن بن حامد حسین بن زید[زین] العابدین الموسوی النیسابوری الکنهوی الهندی»؛ ج ۸، ص ۳۸۵، مدخل «الحکیم السید غلام حسنین الموسوی الکنهوی»؛ ج ۹، ص ۴۰۱ و ج ۱۰، ص ۲۷، مدخل «المفتی السید محمد قلی بن محمد حسین بن حامد حسین بن زین العابدین الموسوی النیسابوری الکنهوی»؛ ج ۱۰، ص ۱۱۹، مدخل «السید مرتضی ابن السید محمد ابن السید دلدار علی ابن السید محمد معین الدین النقوی النصیرآبادی الکنهوی»؛ ج ۱۰، ص ۲۰۰، مدخل «شمس العلماء السید ناصر حسین ابن السید حامد حسین الموسوی»
- تالیفات شیعه در شبه قاره هند: معرفی ۱۲۵۰۰ کتاب از مولفین شیعه هند و پاکستان و بنگلادش به ۱۷ زبان: فارسی، عربی... سواحلی، شہوار حسن نقوی امروهوی ہندی، قم: دلیل ما، ۱۳۸۴، ص ۵۰، ش ۳۲۱؛ ص ۵۹، ش ۵۰۵؛ ص ۶۵، ش ۶۲۵؛ ص ۸۹، ش ۱۱۰۶؛ ص ۲۵۵، ش ۴۳۳۱؛ ص ۳۷۴، ش ۶۶۹۸؛ ص ۳۷۵، ش ۶۷۱۳؛ ص ۳۷۸، ش ۶۷۹۲؛ ص ۴۶۵، ش ۸۴۵۱؛ ص ۴۷۱، ش ۸۵۷۵؛ ص ۵۰۱، ش ۹۱۶۰؛ ص ۶۰۱، ش ۱۱۱۶۵، ص ۶۰۸، ش ۱۱۳۰۲؛ ص ۶۱۹، ش ۱۱۵۰۷؛ ص ۶۴۸، ش ۱۲۰۷۹.
- تذکرۃ الاعیان، جعفر سبحانی تبریزی، قم: مؤسسۃ الإمام الصادق علیہ السلام، چاپ اول، ۱۴۱۹ ق، ج ۲، ص ۳۵۷ ذیل «تلامذہ و المجازون من امام سید شرف الدین: السید محمد سعید بن السید ناصر حسین بن السید حامد حسین الہندی صاحب العباقت».
- تراجم مشاہیر علماء ہند، سید علی نقی نقوی، تحقیق مرکز احیاء التراث التابع لدار المخطوطات العتبۃ العباسیۃ المقدسۃ، کربلا: مکتبۃ ودار مخطوطات العتبۃ العباسیۃ المقدسۃ، چاپ اول، ۱۴۳۵ ق، ص ۱۹۰ - ۱۹۶، «المفتی سید محمد قلی بن حسین بن حامد حسین بن زین العابدین الموسوی النیسابوری الکنهوی رحمہ اللہ»؛ ص ۲۹۸ - ۳۰۰، «شمس العلماء السید ناصر حسین ابن السید حامد حسین الموسوی دام ظلہ».
- تربت پاکان قم، عبدالحسین جواهر کلام، قم: انصاریان، چاپ اول، ۱۴۲۴ ه. ق، ج ۲، ص ۱۰۱۹، ذیل «سید علم الہدی کابلی ملایری».
- تکملۃ امل الامل، حسن صدر، تحقیق حسینعلی محفوظ و عدنان دباغ و عبد الکریم دباغ، بیروت: دار المؤرخ العربی، ج ۲، ص ۱۹۱، ش ۱۹۵ «المیر اعجاز حسین بن المیر محمد قلی خان النقوی الکنهوی»؛ ج ۳، ص ۴۴، ش ۷۱۰ «السید دلدار علی بن السید محمد معین بن عبد الہادی الرضوی النقوی النصیرآبادی».
- چاپ اول: ۱۴۱۸ ق، ج ۱۳، ص ۲۱۶، ش ۴۰۶۴، «النقوی»؛ ج ۱۳، ص ۶۲۳، ش ۴۳۵۳، «الکنهوی»؛ ج ۱۴ (القسم الثانی)، ص ۷۴۹، ش ۴۸۷۳، «المفتی»؛ ج ۱۴ (القسم الثانی)، ص ۸۷۶، ش ۴۹۵۰، «الکنهوی».

- دانشنامه ادب فارسی: ادب فارسی در شبه قاره (هند، پاکستان، بنگلادش)، به سرپرستی حسن انوشه، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۸۰، ج ۴، بخش یکم (آ-ج)، «تاج العلمای نقوی لکنوی»، ص ۶۲۰ - ۶۲۱؛ «تصدیق حسین رضوی»، ص ۷۹۳-۷۹۴؛ ج ۴، بخش دوم (ح-ع)، «دلدار علی لکنوی»، ص ۱۱۸۴-۱۱۸۶، برزگر؛ ج ۴، بخش سوم (غ-ی)، «کرامت حسین کنتوری»، ص ۲۰۷۳-۲۰۷۴.
- دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، ج ۲، زیر نظر فریبرز خسروی، سرویراستار ابراهیم افشار، با همکاری سودابه نودری، تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، چاپ اول، ۱۳۸۵، ص ۱۶۰۰-۱۶۰۱، «کنتوری، اعجاز حسین».
- دانشنامه زبان و ادب فارسی در شبه قاره، تهران: فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ج ۱، زیر نظر فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ۱۳۸۴، ص ۴۵۹-۴۶۰، «اعجاز حسین»، محمد اقبال مجددی؛ ج ۳، زیر نظر گروه شبه قاره فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ۱۳۹۲، ص ۹۲-۹۳، «حسن بن دلدار نقوی»، فاطمه لاجوردی.
- الذریعة إلى تصانیف الشيعة، محمدمحسن آقابرگ تهرانی، بیروت: دار الأضواء، ۱۴۰۳ ق. درباره آثار خاندان صاحب عبقات و اساتید و شاگردان وی نگاه کنید به: ج ۱، ۷۲، ش ۳۵۷ «ابنیة الافعال فی علم الصرف»؛ ج ۱، ص ۹۵، ش ۴۵۸ «اثبات رد الشمس لامیر المومنین علیه السلام»؛ ج ۱، ص ۱۱۳، ش ۵۴۶ «الاثمار الشهیة فی المنشآت العربیة»؛ ج ۱، ص ۲۵۷، ش ۱۳۵۵ «اجازة»؛ ج ۱، ص ۳۹۹، ش ۲۰۷۰ «الادعیة الماثورة»؛ ج ۲، ص ۱۳، ش ۳۹ «اسباغ النائل»؛ ج ۲، ص ۲۵۷، ش ۱۰۴۵ «افحام الخصوم فی نفی عقد ام کلثوم»؛ ج ۲، ص ۳۹۵، ش ۱۵۸۳ «الإنشاءات الفارسیة»؛ ج ۲، ص ۵۱۴، ش ۲۰۱۸ «الایمان الصحیح»؛ ج ۴، ص ۱۹۲، ش ۹۵۸ «تشید المطاعن لكشف الضغائن»؛ ج ۴، ص ۴۰۵، ش ۱۷۷۹ «التقیة»؛ ج ۷، ص ۷۵، ش ۴۰۱ «حل معادلات الجبر و المقابلة»؛ ج ۷، ص ۱۸۶، ش ۹۵۵ «الخطب»؛ ج ۷، ص ۲۰۴، ش ۹۹۸ «خطبة صدارت»؛ ج ۹، القسم الرابع، ص ۱۱۵۴، ش ۴۴۵ «دیوان ناصر حسین»؛ ج ۱۰، ص ۳۶، ش ۱۸۳ «ذکر ما ظهر لأمیر المؤمنین (ع) من الفضائل یوم خیبر»؛ ج ۱۲، ص ۱۳۷، ش ۹۲۴ «سیبکة اللجین فی مناقب السید ناصر حسین بن المیر حامد حسین»؛ ج ۱۴، ص ۱۸۷، ش ۲۱۱۶ «الشریعة الغراء»؛ ج ۱۴، ص ۱۹۸، ش ۲۱۷۵ «الشعلة الجواله»؛ ج ۱۴، ص ۱۹۹، ش ۲۱۷۷ «الشعلة الظفریة»؛ ج ۱۶، ص ۲۵۶، ش ۱۰۲۷ «فضائل امیر المؤمنین ع فی یوم خیبر»؛ ج ۱۸، ص ۲۷، ش ۵۱۸ «کشف الحجب و الاستار عن احوال الكتب و الاسفار»؛ ج ۱۹، ص ۲۲، ش ۱۱۱ «ما ظهر لامیر المؤمنین ع من الفضائل یوم خیبر»؛ ج ۲۱، ص ۲۸، ش ۳۷۹۱ «مسند فاطمة بنت الحسین (ع)»؛ ج ۲۲، ص ۳۶۸، ش ۷۴۷۷ «منتخب الأحكام»؛ ج ۲۴، ص ۸۱، ش ۴۱۵ «نجوم السماء فی تراجم العلماء»؛ ج ۲۴، ص ۲۴۳، ش ۱۲۶۲ «نفاق الشیخین بالحديثین الصحیحین»؛ ج ۲۴، ش ۲۴۶، ص ۱۲۷۳ «نفحات الأزهار فی فضائل الأئمة الأطهار»؛ ج ۲۴، ص ۲۴۷، ش ۱۲۸۰ «نفحات الأنس»؛ ج ۲۶، ص ۲۹، ش ۱۲۳ «الاجناد الاثنی عشریة المحمدیة العلویة الهاشمیة».
- طبقات اعلام الشيعة، محمدمحسن آقابرگ تهرانی، بیروت: دار احیاء التراث العربی چاپ اول، ۱۴۳۰ ق، درباره خاندان صاحب عبقات و اساتید و شاگردان وی نگاه کنید به: ج ۱۰، ص ۱۴۹، ش ۳۰۲ «السید اعجاز حسین کنتوری»؛ ج ۱۰، ص ۳۸۸، ش ۷۹۳ «السید حسین نقوی»؛ ج ۱۱، ص ۵۲۲، ش ۹۴۸، «السید دلدار علی نقوی»؛ ج ۱۱، ص ۵۹۷، ش ۱۰۷۲، «السید سراج حسین کنتوری»؛ ج ۱۲، ص ۲۵۴، ش ۳۷۹، «السید محمد قلی بن السید محمد حسین بن السید حامد حسین بن السید زین العابدین الموسوی النیسابوری»؛ ج

۱۴، ص ۶۵۶، ش ۱۰۹۱، «السید حسین الیزدی»؛ ج ۱۴، ص ۷۱۴، ش ۱۱۶۲، «السید ذاکر حسین الکتوری»؛ ج ۱۷، ص ۴۸۹، ش ۶۷۸ «السید ناصر حسین الکنهوی».

- کتابشناسی توصیفی تالیفات علمای شیعه در پاسخ به شبهات و کتاب‌های اهل سنت: از صفویه تا عصر حاضر، طاهر عباس، قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص)، ۱۳۹۴. درباره آثار خاندان میر حامدحسین و اساتید وی نگاه کنید به: ص ۱۱۳-۱۳۱، «احیاء السنه و امامه البدعه بطعن الاسنة» از سید دلدارعلی؛ ص ۱۳۲-۱۳۴، «البوارق الموبقة» از سلطان العلماء؛ ص ۱۴۰-۱۴۴، «تشییذ المطاعن لكشف الضغائن» از سید محمدقلی؛ ص ۱۴۷-۱۵۱، «حدیقه سلطانیه در مسائل ایمانیه» از سید العلماء؛ ص ۱۵۱-۱۵۲، «حسام الاسلام» از سید دلدارعلی؛ ص ۱۵۲-۱۵۴، «ذوالفقار در جواب باب دوازدهم تحفه اثنا عشریه» از سید دلدارعلی؛ ص ۱۵۸-۱۵۹، «صوارم الالهیات فی قطع شبهات عاب العزی و الات» از سید دلدارعلی؛ ص ۱۶۰-۱۶۲، «ضربت حیدریه لكسر شوكت العمریه» از سلطان العلماء؛ ص ۱۶۳-۱۶۴، «طرد المعاندين در جواز لعن بر مخالفین و منافقین»، از سید العلماء؛ ص ۱۶۵-۱۶۷، «طعن الرماح ملقب بفوائد حیدریه»، از سلطان العلماء؛ ص ۲۲۷-۲۳۱، «افحام الاعداء و الخصوم بتكذیب ما افتروه علی سیدنا ام كلثوم علیه السلام» از سید ناصر حسین؛ ص ۲۳۵-۲۳۷، «الامام الثاني عشر» از سید محمدسعید؛ ص ۲۶۲-۲۶۵، «جواهر العبقریه در رد تحفه اثنا عشریه» از مفتی عباس؛ ص ۳۶۰، «الاجوبه الفاخرة فی رد الاشاعرة» از سید محمدقلی؛ ص ۳۶۲، «الامامه» از سلطان العلماء؛ ص ۳۶۶، «برهان السعادة» از سید محمدقلی؛ ص ۳۷۰، «تفسیر آیه وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا» از سید العلماء؛ ص ۳۷۱، «تقلیب المكائد» از سید محمدقلی؛ ص ۳۷۸، «خاتمه صوارم» از سید دلدارعلی؛ ص ۳۸۷-۳۸۸، «السيف الماسح» از سلطان العلماء؛ ص ۳۸۹، «السيف الناصری» از سید محمدقلی؛ ص ۳۸۹-۳۹۰، «الشعلة الظفریه» از سید محمدقلی؛ ص ۳۹۳-۳۹۴، «غیبت امام» از سید دلدارعلی؛ ص ۳۹۴، «فتوحات حیدریه» از سید محمدقلی؛ ص ۳۹۶، «الفضائل الحیدریه» از سلطان العلماء؛ ص ۳۹۸، «القول السدید فی رد الرشید» از سید اعجاز حسین؛ ص ۴۰۶-۴۰۷، «مرآة العقول ملقب به عماد الاسلام» از سید دلدار علی؛ ص ۴۰۷-۴۰۸، «مصارع الافهام لقلع الاوهام» از سید محمدقلی؛ ص ۴۱۲-۴۱۳، «نفاق الشیخین بحکم صحیحین» از سید محمدقلی.
- طبقات مفسران شیعه، عبد الرحیم عقیقی بخشایشی، قم: دفتر نشر نوید اسلام، چاپ چهارم: ۱۳۸۷، ص ۷۳۵، ش ۵۵۵، «تقریب الافهام کتوری»؛ ص ۸۳۷، ش ۷۷۳، «تفسیر هندی»؛ ص ۸۸۵، ش ۸۶۶ و ۸۶۷، «رسائل تفسیری هندی».
- فهرست کتابهای چاپی فارسی، خان بابا مشار، تهران، چاپ اول، ۱۳۵۰، درباره آثار خاندان میر حامدحسین: ج ۱، ص ۴۲۵، «افحام الخصوم فی نفی عقد ام كلثوم».
- فهرستواره کتابهای فارسی، احمد منزوی، تهران: مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۸۲، ج ۳، ص ۱۵۵۰، «افحام الخصوم فی نفی عقد ام كلثوم»؛ ج ۳، ص ۲۳۱۶، «نجوم السماء فی تراجم العلماء»؛ ج ۹، ص ۲۲۲، «تشییذ المطاعن»؛ ج ۹، ص ۳۸۷، «شعله ظفریه».
- مستدرکات اعیان الشیعه، حسن امین، بیروت: دار التعارف للمطبوعات، چاپ اول، ۱۴۰۸ ق، درباره اساتید و شاگردان و خاندان: ج ۵، ص ۶۹ «احمد حسین امرهوی»؛ ج ۵، ص ۱۲۷، «السید حسن المعروف ب(باخدا)

ابن السید علی حسین؛ ج ۵، ص ۲۳۲، «السید شریف حسین بن السید رجب علی»؛ ج ۵، ص ۲۴۷، «السید عباس المیرزا بن السید احمد الحسینی»؛ ج ۷، ص ۱۹۸، «السید عنایة علی السامانی بن کرم علی»؛ ج ۷، ص ۲۵۴، «السید محمد الرضوی الاکبرآبادی بن محمد».

- مشاهیر مدفون در حرم رضوی، جمعی از نویسندگان، زیر نظر غلامرضا جلالی، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ دوم، ۱۳۸۶، ج ۱، ص ۲۷۵-۲۷۶، ذیل «طاهر - مظفر حسین».
- مطلع انوار: احوال دانشوران شیعه پاکستان و هند، مرتضی حسین صدر الافاضل، ترجمه محمد هاشم، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۷۴، درباره خاندان، اساتید و شاگردان میرحامدحسین: ص ۱۰۱، «احمد حسین امروهوی»، ص ۱۱۹، «اعجاز حسین کنتوری»؛ ص ۱۵۵، «تصدق حسین»؛ ص ۱۸۶، «حامد حسین لکنهوی»؛ ص ۱۹۹ «حسن سید باخدا»؛ ص ۲۰۹، «حسن میرزا لکنهوی»؛ ص ۲۱۴، «حسین سید العلماء»؛ ص ۲۴۶، «دلدار علی، غفران مآب»؛ ص ۲۵۴، «ذاکر حسین لکنهوی»؛ ص ۲۶۱، «رجب علی ارسطو جاه»؛ ص ۲۷۸، «ساجد حسین»؛ ص ۳۰۳، «شریف حسین»؛ ص ۳۸۶، «علی حسین ابراهیم آبادی (مجتهد)»؛ ص ۳۹۴، «عباس میرزا»؛ ص ۴۰۶، «علی نقی شاه»؛ ص ۴۱۲، ذیل مدخل «عنایت علی سامانوی»؛ ص ۴۲۴، «غلام عباس»؛ ص ۴۵۳، «کرامت حسین کنتوری»؛ ص ۴۸۹، «محمد، سید، رضوی اکبرآبادی»؛ ص ۴۹۱، «محمد، سید دهلوی»؛ ص ۵۳۹، «محمد حسین کنتوری»؛ ص ۵۶۴، «محمد سعید، سعید الملة، الحاج»؛ ص ۵۹۰، «محمد علی بن صادق»؛ ص ۵۹۹ - ۶۰۱، «مفتی محمد قلی»؛ ص ۶۲۲، «محمد مهدی، ادیب»؛ ص ۶۵۳، «مقرب علیخان زایر، حاجی»؛ ص ۶۶۶ - ۶۷۱، «ناصر حسین، ناصر الملة»؛ ص ۶۹۷، ذیل «نور الله شوشتری، شهید ثالث، قاضی».
- مع علماء النجف الاشرف، محمد غروی، بیروت: دار الثقلین، چاپ اول، ۱۴۲۰ ق، ج ۲، ص ۴۹۷، «شمس العلماء السید ناصر حسین ابن السید حامد حسین (صاحب کتاب العباة) اللکهنوی الموسوی».
- مع موسوعات رجال الشیعة، عبدالله شرف الدین، لندن: الارشاد، چاپ اول، ۱۴۱۱ ق، ج ۳، ص ۳۵۴، «السید محمد علی قلی الهندی»
- معجم المؤلفین، عمر رضا کحاله، بیروت: دار إحياء التراث العربی، چاپ اول، ۱۳۷۶ ق، ج ۱۱، ص ۳۵، «محمد الهندی».
- معجم طبقات المتکلمین، لجنه العلمیه فی مؤسسه الامام الصادق علیه السلام، زیر نظر: جعفر سبحانی تبریزی، قم: مؤسسه الامام الصادق علیه السلام، چاپ اول، ۱۴۲۴ ق، ج ۵، ص ۴۰، ش ۵۵۶، «الکنتوری»؛ ج ۵، ص ۶۱، ش ۵۶۶، «النقوی»؛ ج ۵، ص ۷۰، ش ۵۷۰، «النقوی»؛ ج ۵، ص ۱۱۳، ش ۵۹۰، «النقوی»؛ ج ۵، ص ۱۷۵، ش ۶۱۷، «الکنتوری»؛ ج ۵، ص ۲۵۲، ش ۶۴۷، «الامروهوی».
- معجم ما کتب عن الرسول و اهل البيت صلوات الله عليهم، عبد الجبار رفاعی، تهران: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۱، ج ۲، ص ۱۳، ش ۲۹۹۵، «ذکر ما ظهر لامیر المؤمنین (ع) من الفضائل یوم خیبر»؛ ج ۵، ص ۱۹۵، ش ۱۲۳۲۱، «افحام الاعداء و الخصوم فی نفی عقد ام کلثوم»؛ ج ۶، ص ۲۲۳، ش ۱۵۳۴۴، «فضائل امیر المؤمنین (ع) فی یوم خیبر»؛ ج ۶، ص ۳۱۱، ش ۱۵۷۹۹، «ما مظهر لامیر المؤمنین (ع) من الفضائل یوم خیبر»؛ ج ۵، ص ۲۷۹، ش ۱۲۷۸۹، «برهان السعادة»؛ ج ۵، ص ۳۰۱، ش

- ۱۲۸۹۰، «تتميم عبقات الانوار»؛ ج ۸، ص ۴۶، ش ۱۹۷۵۲ «مسند فاطمة بنت الحسين»؛ ج ۹، ص ۳۲۲، ش ۲۳۴۸۴، «الادعية الماثورة»؛ ج ۱۰، ص ۱۵۹، ش ۲۵۵۲۸، «نفحات الازهار في فضائل الائمة الاطهار».
- معجم مورخى الشيعة: الامامية الزيدية الاسماعيلية، صائب عبدالحميد، قم: مؤسسه دائرة معارف الفقه الاسلامى، چاپ اول، ۱۴۲۴ ق، ج ۲، ص ۳۹۹-۴۰۰، ش ۱۴۹۰ «ناصر حسين اللكهنوى».
  - مكارم الآثار در احوال رجال دوره قاجار، محمدعلى حبيب آبادى، اصفهان: كمال، چاپ اول، ۱۳۶۲، درباره خاندان صاحب عبقات و بعضا اساتيد و شاگردان وى: ج ۱، ص ۹۲-۹۵، ش ۴۵ «تولد سيد محمد ۳۳ دلداری هندی»؛ ج ۲، ص ۳۹۳-۳۹۵، ش ۱۵۹ «تولد سيد حسين ۳۳ دلداری هندی»؛ ج ۴، ص ۱۱۰۲، ش ۵۶۵ «تولد سيد اعجاز حسين هندی كنتورى»؛ ج ۵، ص ۱۶۱۲، ش ۹۵۶ «وفات مرحوم سيد محمدقلى هندی».
  - موسوعة طبقات الفقهاء، موسسه امام صادق (ع)، زير نظر: جعفر سبحانى تبريزى، قم: مؤسسه الامام الصادق عليه السلام،
  - موسوعة مؤلفى الامامية، مجمع الفكر الاسلامى، قم: مجمع الفكر الاسلامى، چاپ اول، ۱۴۲۸ ق، درباره خاندان و شاگردان و اساتيد: ج ۲، ص ۲۹۸، «السيد احمد حسين بن رحيم على الامروهى»؛ ج ۴، ص ۴۲۴، «السيد اعجاز حسن (حسين) بن محمد على حسن الامروهى»؛ ج ۴، ص ۴۲۶-۴۲۷، «السيد اعجاز حسين بن محمد قلى الموسوى النيشابورى الكنتورى»؛ ج ۵، ص ۱۸۸، «امجد على خان بن ابو على خان الامروهى»؛ ج ۷، ص ۳۴۴، «السيد تصدق حسين بن غلام حسنين الرضوى الكنتورى».
  - مؤلفين كتب چاپى فارسى و عربى از آغاز چاپ تاکنون، خان بابا مشار، [بى نا]، [بى جا]، چاپ اول، ۱۳۴۰، درباره خاندان مير حامد حسين: ج ۶، ص ۵۲۴، «شمس العلماء مير ناصر حسين بن مير حامد حسين موسوى لكهنوى».
  - نجوم السماء فى تراجم العلماء: شرح حال علمای شيعة قرن های يازدهم و دوازدهم و سيزدهم هجرى قمرى، محمدعلى بن محمدصادق آزاد كشميرى، تصحيح سيد هاشم محدث، تهران: شركت چاپ و نشر بين الملل، ص ۴۴۶-۴۵۱، ترجمه «مولانا المفتى السيد محمد قلى خان بن السيد محمد حسين بن السيد حامد حسين بن السيد زين العابدين الموسوى النيشابورى»
  - نزهه الخواطر و بهجة المسامع و النواظر، شريف عبدالحى حسنى لكهنوى، حيدرآباد هند: مطبعة مجلس و دائرة المعارف العثمانية، ۱۳۸۲ ق، ج ۶، ص ۲۹۸، ش ۵۶۰ «السيد محمدحسين الكنتورى»؛ ج ۷، ص ۴۷۱-۴۷۲، ش ۸۴۶ «المفتى محمدقلى الكنتورى»؛ ج ۸، ص ۹۴، ش ۹۸ «السيد تصدق حسين الكنتورى»؛ ج ۸، ص ۹۹، ش ۱۰۳ «السيد حامدحسين الكنتورى»؛ ج ۸، ص ۳۷۲، ش ۴۰۰ «المولوى كرامت حسين الكنتورى»؛ ج ۸، ص ۴۵۷، ش ۴۸۱ «السيد محمدمهدي المصطفى آبادى»؛ ج ۸، ص ۴۸۸، ش ۵۱۷ «السيد ناصرحسين اللكهنوى».
  - تذكرة حيات ناصر الملة، فاضل الكاظمينى، لكهنو: نظامى پريس، ۳۰ ص. ترجمه انگليسى آن با اين مشخصات در ايران چاپ شده است:

THE LIFE OF HISTORY OF NASIR-AL- MILLAT, Mirza Ahmad Hasan
Kathimaini, Translated By Sheikh Abbas Reza, The Indian Sub-Continental
Literal Revival Centre England, 2017, 71 p.

- وا ناصراه: مرثیه ناصر الملت از شاعر آل محمد(ص)، سید قائم‌رضا صاحب نسیم امروهوی، هند: سید نوروزحسین سکریری، ۱۹۳۳ م، ۶۳ ص، اردو.
- مذهب حق کی دو ناصر: علامه القاضی السید نور الله التستری و علامه السید ناصر حسین النیشابوری، سعادت حسین خان، هند: دار النشر لکهنو، ۱۶ ص، اردو.

ب. مقالات

- گفتگو با دکتر خواجه پیری مسئول مرکز میکروفیلم نور در هند : خاندان عبقات و اقدامات ماندگار ایشان در حفظ تراث اسلامی، خبرنگار کنگره بین المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره اول، مهر ۱۳۹۵، ص ۱۹-۲۲، درباره خاندان صاحب عبقات.
- نامه های هند، سید محمود مرعشی نجفی، میراث شهاب، تابستان و پاییز ۱۳۹۱، شماره ۶۸ و ۶۹، ص ۳-۶ و ۱۸-۲۶ و ۳۲-۴۸، درباره سید ناصرحسین^۶.
- السید حامد حسین(ره) و کتابه العبقات: فی الذکری المئوبه لوفاته، سید علی میلانی، تراثنا، سال اول، رجب و شعبان و رمضان ۱۴۰۶، شماره ۴، ص ۱۵۱-۱۵۶، «ترجمه سید حامدحسین صاحب العبقات و مشاهیر اُسرتَه».
- نقش علمای مهاجر ایرانی در ترویج تشیع در لکهنوی هند، حیدر رضا ضابط، مشکوه، تابستان ۱۳۸۴، شماره ۸۷، ص ۱۰۷-۱۰۸، «خدمات خانواده کتوری».
- چند سند مکتوب از خاندان اجتهاد (سید العلماء، ممتاز العلماء و سلطان العلماء) درباره سفر حج ممتاز العلماء، کتاب شیعه، شماره ۶، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، ص ۲۲۸-۲۳۳.
- نقد ترجمه مطلع انوار، سید شجاعت حسین رضوی، کتاب شیعه، شماره ۶، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، ص ۳۱۰-۳۳۷.
- احیاء میراث فقهی(هند): ۱. ایقاظ النائین ۲. رساله‌ی الذهبیه تالیف سید دلدار علی نقوی نصیرآبادی (م). ۱۲۳۵)، فاضلی، علی؛ تا اجتهاد، تابستان و پاییز ۱۳۹۲، سال دوم، پیش شماره ۷ و ۸، ص ۳۱ تا ۴۲.
- الرثاء علی صاحب العبقات: العلامة المرحوم محمد سعید الموسوی، شاعر: حسین، مرتضی؛ العرفان، بهمن و اسفند ۱۳۴۶، شماره ۵۵۹ و ۵۶۰، ص ۹۸۹ تا ۹۸۹.
- سه نامه از محدث نوری به علامه سید ناصر حسین، عبدالحسین طالعی، سفینه، تابستان ۱۳۸۳، شماره ۳، ص ۱۴۷ تا ۱۶۵.

---

۶. مشتمل بر نامه‌های نوشته شده به سید ناصرحسین از طرف رجال دینی و علمی سده اخیر است: شیخ الشریعه اصفهانی، سید محمدکاظم یزدی طباطبائی، سید محمود مرعشی نجفی، سید حسن بن ابی‌القاسم طباطبائی، سید عبدالحسین طباطبائی، سید اسماعیل صدر، سید هبه‌الدین شهرستانی، سید احمد حسنی استرآبادی، سید محمدنصیر موسوی، سید محمد علم الهدی نقوی کابلی.

- شخصیت‌شناسی علامه سید محمد قلی موسوی لکهنوی، انصاری قمی، ناصرالدین؛ امامت پژوهی، تابستان ۱۳۹۰، شماره ۲، ص ۱۸۸ تا ۲۱۱.
- تحلیل تاریخی مهاجرت سادات از ایران به هند در عصر صفوی، حسن الهیاری، مطالعات تاریخ فرهنگی، شماره ۲۸، تابستان ۱۳۹۵، ص ۱-۲۲.
- دو کتابشناسی شیعی: ۱. از بلاد هند، ۷ رضا مختاری، نشر دانش، بهمن و اسفند ۱۳۶۸، شماره ۵۶، ص ۵۱ تا ۵۴.
- شخصیت‌شناسی علامه سید محمد قلی موسوی لکهنوی، خبرنامه کنگره بین‌المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره دوم، اردیبهشت ماه ۱۳۹۶، ص ۳۶.
- جدول آشنایی با شخصیت علمی فرهیختگان خاندان عباقت و تالیفات ایشان، خبرنامه کنگره بین‌المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره اول، مهر ۱۳۹۵، ص ۴۶.
- حسینیه علامه غفرانمآب، خبرنامه کنگره بین‌المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره اول، مهر ۱۳۹۵، ص ۵۸.
- مقبره شهید ثالث مقبره دو عالم از خاندان عباقت، خبرنامه کنگره بین‌المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره اول، مهر ۱۳۹۵، ص ۶۰.
- نمایی از امام باره (حسینیه) مرحوم علامه غفرانمآب، خبرنامه کنگره بین‌المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره دوم، اردیبهشت ماه ۱۳۹۶، ص ۶۱.
- تمثال مرحوم علامه سید محمد سعید بن سید ناصر حسین لکهنوی عباقتی، خبرنامه کنگره بین‌المللی بزرگداشت علامه میرحامدحسین لکهنوی، شماره دوم، اردیبهشت ماه ۱۳۹۶، ص ۶۲.
- نظری گذرا بر ترجمه فارسی مطلع انوار از سید شجاعت حسین رضوی هندی، سید علی طباطبایی یزدی، پایگاه کاتبان، چهارشنبه ۲۳ مرداد ۱۳۸۷، <http://tabatabai.kateban.com/post/1450>

پایان نامه‌ها

- کتابشناسی توصیفی تألیفات علمای شیعه در پاسخ به شبهات و کتاب‌های اهل سنت از صفویه تا عصر حاضر، طاهر عباس، استاد راهنما: حسین عبدالحمیدی، استاد مشاور: عزت‌الله مولایی‌نیا، کارشناسی ارشد، رشته فقه و معارف اسلامی، مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۸۵، ۳۳۶ ص. در این اثر تالیفات متعددی از خاندان و اساتید میرحامدحسین به صورت توصیفی معرفی شده‌اند. برای اطلاع بیشتر نگاه کنید به توضیحات ذیل نسخه چاپی همین اثر با همین عنوان.